

Prijs 40 Cents.

Dr. W. J. LEYDS
Frankenslag 337
GRAVENHAGE

EEN ZUID-AFRIKAANSCH ZEEMACHT,

DOOR

J. H. ROVERS,

*Oud-Kapitein-Commandant van het Korps Koninklijke Scherpschutters
van Groningen.*

(Schrijver van: *De Transvalers en hunne Heldhaftige Vrouwen*).

„Car la lutte c'est la vie”.

„No, no; when fortune means to men most good,
She looks upon them with a threatening eye!”

SHAKESPEARE, *King John*.

„For freedoms battle once begun,
Bequeathed from bleeding sire to son,
Though baffled off, is *ever* won!”

2de DRUK.

UITGEGEVEN TEN VOORDEELE VAN HET FONDS TOT ONDERSTEUNING
DER WEDUWEN EN WEZEN VAN GESNEUVELDE BURGERS
IN DE ZUID-AFRIKAANSCH REPUBLIEKEN.

AMSTERDAM. — J. H. DE BUSSY. — 1900.

PRESENTEXEMPLAAR

aangeboden

door den Uitgever.

EEN ZUID-AFRIKAANSCH E ZEEMACHT.

EEN ZUID-AFRIKAANSCH ZEEMACHT,

DOOR

J. H. ROVERS,

*Oud-Kapitein-Commandant van het Korps Koninklijke Scherpschutters
van Groningen.*

(Schrijver van: **De Transvalers en hunne Heldhaftige Vrouwen**).

„Car la lutte c'est la vie”.

„No, no; when fortune means to men most good,
She looks upon them with a threatening eye!”

SHAKESPEARE, *King John*.

„For freedoms battle once begun,
Bequeathed from bleeding sire to son,
Though baffled off, is ever won!”

2de DRUK.

UITGEGEVEN TEN VOORDEELE VAN HET FONDS TOT ONDERSTEUNING
DER WEDUWEN EN WEZEN VAN GESNEUVELDE BURGERS
IN DE ZUID-AFRIKAANSCH REPUBLIEKEN.

AMSTERDAM. — J. H. DE BUSSY. — 1900.

Aan de leiders van den Afrikaner-Bond.

EEN ZUID-AFRIKAANSCH ZEEMACHT.

„Car la lutte c'est la vie!”

Ieder die de vroegere en tegenwoordige toestanden van Zuid-Afrika belangstellend gadeslaat en wien het, alle optimisme of pessimisme ter zijde stellend, ernstig om de waarheid en de werkelijkheid te doen is, zal erkennen dat, hetzij dan eenige jaren vroeger, hetzij dan eenige jaren later, de tijd eindelijk aanbreken moet, waarin de vaderlands-lievende Afrikaner zich verplicht ziet, met de wapens in de vuist, de Engelsche heerschappij te bestrijden en het ondragelijke Britsche juk met geweld af te werpen. De hoofdoorzaak van die toekomstige bloedige worsteling zie ik in de traditioneele Britsche naturellen-politiek, welke altijd de strekking had en hebben zal om het *zwarte* ras tegen het *blanke* op te ruien, waardoor men hoopt het laatste zijn bloed en zijn krachten voortdurend te zien verspillen in uitputtende kafferoorlogen en het zodoende steeds als een machteloze en gemakkelijke prooi van zijn vreemde overheersching denkt te kunnen behouden.

Reeds sedert het begin dezer eeuw vleit de trouwhartige en, naar mij voorkomt, ietwat optimistische Afrikaner, blijkens de algemeen aangenomen leuze van President BRAND: „Alles zal recht komen,” zich met de gedachte dat, als het Britsche

volk wist welke gruwelen er in zijn naam gepleegd worden, het zich tegen een dergelijke snoode staatkunde met verontwaardiging zou verzetten.

IJdele hoop! De groote meerderheid der Engelschen, door ziekelijke philanthropie of eigenbelang gedreven, vertrouwend op de eenzijdige en leugenachtige berichten harer staatsmannen, koloniale ambtenaren, zendelingen en avonturiers, zal of liever wil niet beter ingelicht worden. Men denke slechts aan het lot dat de motie RIJLANDS, tijdens den Transvaalschen oorlog, in het Britsche Parlement ten deel viel!

Het Engelsche volk maakte zich door zijn buitenlandsche staatkunde dan ook algemeen den bijnaam van het „trouwelooze en perfide Albion” ten volle waardig”.

Zuid-Afrika heeft dus te kiezen tusschen:

1°. Stille berusting in de Britsche overheersching en als gevolg daarvan, de onophoudelijke kafferoorlogen; of

2°. De afwerping van het vreemde juk, gevolgd door een bloedigen vrijheidsoorlog tegen Groot-Britannië.

De eerste staatkunde, een waren Sisyphus-arbeid, belet de vermeerdering, belemmert de ontwikkeling en vernietigt de welvaart der bevolking.

De tweede vergt oogenblikkelijke en zware offers, maar na eenige jaren hardnekkig strijdens, zal de vrijheid en het recht, met Gods hulp, zegevieren en Zuid-Afrika, als een feniks uit zijn asch herrijzende, een groote, machtige Republiek vormen van de Kaap de Goede Hoop tot aan de Zambesi.

Dit land als een kranke beschouwende, is de staatsman, die den eersten weg bewandelt, gelijk aan den zachten geneesheer, welke stinkende en vuile wonden maakt. Hij tast alleen de *gevolgen* der ziekte aan, veroorzaakt zodoende een *chronisch* lijden, geeft door herhaalde aderlatingen aanleiding tot bloedarmoede en zou wellicht den dood van den patiënt kunnen teweegbrengen.

Hij echter, die moedig, op Hooger Hand vertrouwende, het tweede pad inslaat, als een kundig arts de kwaal in haar *oorzaken* bestrijdende, geeft *acute* smarten, maar behandelt daarentegen den zieke grondig en doet hem weldra, met Gods zegen, zijn volle krachten herwinnen.

Door de ervaring geleid, zal, hoop ik, het gezond verstand der Afrikaners hen spoedig den oogenschijnlijk moeilijken, engen weg, die tot de overwinning voert, doen verkiezen boven het schijnbaar gemakkelijke en breede pad des verderfs.

De Boerenbeschermvereniging en haar leiders met hun voornaamste nieuwsbladen en geestverwanten, volgen maar al te zeer de eerste, mijns inziens, ziekelijke en weifelende politiek.

In den Afrikaner-bond en zijn oprichters met hun hoofdorgaan, de brave Afrikaansche Patriot, en zijn dappere medestrijders, bewonder ik daarentegen de belichaming van de gezonde beginselen eener nationale Zuid-Afrikaansche staatkunde. Vroeg of laat moeten die dan ook voeren tot het gewenschte doel: de afwerping van het Britsche gezag en de vestiging van een eenige groote Zuid-Afrikaansche Republiek of wel tot stichting van een Confederatie der verschillende Staten van Zuid-Afrika.

Maar om die grootsche taak, onder Hooger leiding, met succes te kunnen volbrengen, zal, zooals gezegd, een hardnekkigen en bloedigen oorlog met Groot-Britannië moeten gestreden worden.

Nu mag men in een worsteling voor vaderland, voor vrijheid en voor recht veilig op den steun eener Hoogere Macht vertrouwen, maar dan ook alléén in waarheid, wanneer de mensch van zijn kant daarvoor zijn leven en aardische bezittingen veil heeft, wanneer hij geen middel verwaarloost om zijnerzijds den goeden uitslag dier altijd hachelijke ondernemingen te verzekeren.

„Help u zelf en God zal u helpen” is het goede beginsel

van den geloovigen christen, terwijl de Oostersche fatalist, met over de borst gekruiste armen, in roestige rust, de beslissing der moeilijkste en gewichtigste zaken aan Allah overlaat.....en daardoor dan ook gewoonlijk in al zijn ondernemingen schipbreuk lijdt.

Zoo dient Zuid-Afrika reeds thans, in den tijd der voorbereiding tot den strijd, van Groot-Britannië vrijgemaakt op financiëel, op commerciëel, op industriëel gebied.

Een spoorweg van Pretoria naar Delagoa-baai, een Nationale Boerenhandelsvereeniging, een Nationale Bank, een Hypotheekbank zijn daarvoor de noodzakelijke middelen, terwijl alle volken buiten het Britsche, in 't bijzonder het volk van Nederland, door zijn taal- en stamverwantschap met de groote meerderheid der blanken in Zuid-Afrika en vooral daar het wel de macht bezit tot *helpen*, maar niet machtig genoeg is om te *schaden*, zooals het Duitsche volk bijvoorbeeld, hunnerzijds de Afrikaners hierin krachtig behooren bij te staan:

1°. Door het verschaffen van stoffelijken en zedelijken steun om het tot stand brengen van bovengenoemde zaken in Zuid-Afrika, bijzonderlijk in den Transvaal en Oranje-Vrijstaat te bevorderen, te doen slagen en tot de ontwikkeling van hun nijverheid, handel en landbouw mede te werken op de wijze zooals dit daar te lande verlangd wordt.

2°. Door het oprichten van een Emigratie-maatschappij, welker leden uit vertrouwde vrienden bestaan, die zich belast met het uitzenden van het aantal en de soort van émigranten, zooals men in Zuid-Afrika noodig oordeelt, *groot genoeg* om het blanke en nationale element behoorlijk te versterken, maar weder *niet te groot* teneinde een overwegenden invloed hunnerzijds op den staatkundigen en maatschappelijken toestand des lands te kunnen voorkomen.

3°. Door het stichten van handelsvereenigingen om den handel tusschen Zuid-Afrika aan den eenen, Nederland en de overige vriendschappelijk gezinde landen aan den anderen

kant, in handels- en nijverheidsartikelen buiten Groot-Britannië gegroeid en vervaardigd, en in de voortbrengselen van Zuid-Afrika te bevorderen.

4°. Door het oprichten eener directe geregelde stoomvaart tusschen Nederland en Zuid-Afrika via Portugal, varende op de Kaapstad en alle havens tot en met de Delagoa-baai, als een noodzakelijk vereischte om de Emigratie- en Handelskwestiën tot een gewenschte en behoorlijke oplossing te brengen.

5°. Door het stichten van Hollandsche bibliotheken op de daarvoor geschikte plaatsen in de verschillende staten van Zuid-Afrika om zodoende de Afrikaansche en Hollandsche taal krachtig te kunnen steunen in haar strijd tegen de Engelsche.

6°. Door het wijzigen van sommige, in Zuid-Afrika bezwarend geoordeelde, bepalingen aan de Nederlandsche Universiteiten om het studeren van Afrikaansche jongelieden aan Hollandsche Hoogescholen te bevorderen en aan te moedigen.

Ziedaar de werken des vredes!

Goed opgevat en eendrachtig uitgevoerd, vergen zij van weerskanten niet alléén geen geldelijke opofferingen, maar moeten zij zelfs èn voor Zuid-Afrika èn voor Nederland de heilzaamste vruchten en ruime winsten opleveren.

In die richting zijn wij dan ook, met eenige vertrouwde mannen, sedert den laatsten oorlog onvermoeid en, zoo ik hoop, niet geheel vruchteloos, werkzaam geweest.

Aan de Afrikaners blijft het overgelaten in hoeverre en op welke wijze zij van onze hulp in dien geest wenschen gebruik te maken.

Het zijn echter niet zoozeer de vreedzame werken van handel en scheepvaart, landbouw en nijverheid, al kan waarlijk hun invloed niet *te* hoog geschat worden, dan wel de oorlogzuchtige, die aanleiding geven tot mijn schrijven.

De toekomstige bloedige worsteling voor de onafhankelijk-

heid eischt niet minder haar voorbereidingsmaatregelen. En moge het nu al gelukken haar door allerlei kunst- en vliegwerk eenige jaren te verschuiven, voor Zuid-Afrika met zijn door Engeland bestuurde naturellen-politiek, blijft ook in gewone tijden de oude Latijnsche spreuk gelden: „Si vis pacem, para bellum.” — Wanneer gij den vrede wenscht, weest dan steeds ten strijde gereed!

Met de oprichting eener groote kruitfabriek werd in den Transvaal reeds begonnen. Het is noodzakelijk daaraan de vervaardiging van dynamiet en andere ontplofbare zelfstandigheden, zoomede van torpedo's, vuurpijlen, granaten, patronen, kogels en slaghoedjes te verbinden om voor munitie en verdere vernielingsmiddelen geheel onafhankelijk van het buitenland te zijn.

De Transvaal bezit ijzer en steenkool in reusachtige massa's, zoodat de stichting eener geschutgieterij, eener groote wapenen- en geweerfabriek waarmede tevens het maken en herstellen van allerlei soorten van landbouw- en nijverheidswerktuigen gepaard kan gaan, slechts geringe bezwaren zal opleveren.

Deze verschillende krijgsbehoeften zijn evenzeer noodzakelijk voor kafferaanvallen en kafferopstanden als voor den grooten onafhankelijkheidsoorlog tegen Engeland.

Ik roerde ze volledigheidshalve slechts ter loops aan en kom thans tot het eigenlijke doel van dit schrijven. Zooals bereids in den aanhef gezegd, zal Zuid-Afrika, wil het niet te gronde gericht worden door de Britsche naturellen-politiek, na verloop van korter of langer tijd, genoodzaakt zijn het vreemde juk af te werpen en zich geheel onafhankelijk te verklaren.

Dit kan niet anders dan aanleiding geven tot eenige jaren hardnekkig strijdens tegen den onderdrukker, waarvan de gunstige uitslag voor Zuid-Afrika mij niet twijfelachtig voorkomt, althans wanneer de Hollandsche Afrikaners, zooals zij zulks ten volle in den Transvaalschen oorlog bewezen

hebben, bereid zijn *goed* en *bloed* voor hun zelfstandig volksbestaan op het spel te zetten en daarbij alle middelen aangrijpen om het succes te verzekeren.

Ik spreek hier nog niet eens van de Engelsche Afrikaners en overige gevestigde blanke bevolking, welke echter, evenals bij de bārensweeën der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, na eenigen tijd, door eigenbleang en de kracht der omstandigheden, als van zelf gedwongen zullen worden zich bij de patriotten aan te sluiten.

Want dan is er geen sprake van ondergeschikte grieven, maar geldt het de alles beslissende vraag — *de levenskwestie voor Zuid-Afrika!* — of het *zwarte* ras, gesteund door de ziekelijke philanthropie en misdadige zelfzucht van Groot-Britannië, over het *blanke* heerschen, dan wel, zooals dit behoort, aan hetzelfde *onderworpen* zal zijn.

De geschiedenis van alle landen leert ons, dat bij iederen onafhankelijkheidsoorlog, zij die den strijd aanvangen de zwaarste taak op zich nemen. Behalen zij de overwinning op den vijand of zelfs maar wanneer het hun gelukt, met hoeveel moeite ook, zich staande te houden, dan mag men hem geslaagd noemen.

De vlottende en minder goed gezinde bevolking, in dezen de Britsche fortuinzoekers en Engelsche Afrikaners, wachten af naar welken kant de schaal overslaat om zich daarna bij de sterkste partij te voegen.

Daarom eischt zulk een worsteling de duchtigste voorbereiding en het nemen van alle voorzorgen, die strekken kunnen om den goeden uitslag te waarborgen.

Beslissende overwinningen, schitterende wapenfeiten en groote materiële schade aan den tegenstander toegebracht, werken vooral in den beginne, bij het uitbreken der vijandelikheden, het krachtigst mede om de goedgezinden in geestdrift te doen ontvlammen, de lauwen en vreesachtigen aan te moedigen, de slechtgezinden in bedwang te houden, den

vijand schrik, ontzag en wantrouwen in eigen wapengeluk in te boezemen.

Zij verhoogen de zedelijke kracht van den patriot, slepen de weifelaars mede, verlammen en ontzenuwen tegelijkertijd den tegenstander!

Over het krijgvoeren te lande zal ik thans niet uitweiden, maar mij bepalen tot een element, dat krachtig mede werken kan om aan Zuid-Afrika de zegepraal te verschaffen: *de oorlog ter zee*. Het ligt geheel en al in de natuurlijke orde der dingen, dat Zuid-Afrika eenmaal als een groote zeemogendheid zal optreden. Met het oog hierop ware het wenschelijk, dat nu reeds eenige Hollandsch-Afrikaansche knapen hun opleiding als aanstaande zeeofficieren in Nederland en bij de Nederlandsche marine genoten, teneinde later de États-major der Zuid-Afrikaansche vloot uit 's Lands zonen te kunnen samenstellen.

Een oorlog gedurende enkele jaren tegen Engeland, zou den kern kunnen vormen van de toekomstige Zuid-Afrikaansche zeemacht, en dat wel onverschillig of aan dien strijd deelnemen slechts één of meerdere of alle staten van Zuid-Afrika. Het beginsel geldt voor ieder afzonderlijk, zoowel als voor eenigen of allen te zamen.

Het spreekt echter van zelf dat het aankooopen en uitrusten eener oorlogsvloot des te gemakkelijker zal vallen naarmate zich meer, zoo mogelijk alle deelen des lands in de worsteling aaneensluiten.

Nu kan ik mij moeilijk voorstellen, dat er in een dier staten of koloniën langdurige vijandelijkheden plaats hebben tusschen de Hollandsche Afrikaners en Groot-Britannië, waarin, daar de eerstgenoemden de groote meerderheid der blanke bevolking uitmaken, bovendien door de banden des bloeds en der stamverwantschap nauw aan elkander verbonden zijn, niet langzamerhand geheel Zuid-Afrika betrokken wordt. Slechts gaandeweg echter en misschien ondanks de verschillende regeeringen!

Wij moeten alzoo bij de oplossing dezer vraag het moeilijkste en, naar mij voorkomt, ook het meest waarschijnlijke geval aannemen. Valt het mede dan kan dit alléén de zaak vergemakkelijken.

Men staat dus voor het volgende: Op dit oogenblik, nu GLADSTONE door zijn groot persoonlijk overwicht, als het ware oppermachtig, gelijk wellicht geen minister voor hem, Groot-Britannië bestuurt, is het hem desniettegenstaande onmogelijk de openbare meening te weêrstreven zonder zijn populariteit en zijn gezag te verliezen en bijgevolg tot aftreden genoodzaakt te worden. Want de publieke opinie is er, hoe onrechtvaardig en treurig overigens ook, geheel tegen de Boeren en ten gunste der inboorlingen!

Klaarblijkelijk wil de groote meerderheid van het Britsche volk, hetzij door ziekelijke Kafferliefde, hetzij door zelfzucht gedreven, vertrouwen stellende in haar staatslieden, koloniale ambtenaren, zendelingen en avonturiers — de „Carpet-baggers” van Zuid-Afrika! — niet naar waarheid ingelicht worden, niet luisteren naar de waarschuwende stemmen van eerlijke en onbevooroordeelde mannen opzichtsens de verhouding tusschen blanken en kleurlingen in Zuid-Afrika.

Hoe gaarne GLADSTONE misschien persoonlijk geneigd ware zijn toestemming tot een wijziging der Conventie van 3 Augustus 1881 te geven, zoo ziet hij zich toch verplicht die om bovengenoemde redenen te weigeren. En dat nog wel met de over de Boeren meest gunstig denkende staatslieden: hij zelf als kassier der schatkist, Lord DERBY als secretaris en ASHLEY als onder-secretaris van koloniën aan het hoofd, terwijl het den Boeren best gezinde deel der bevolking: de radicalen en liberalen, de regeering in handen heeft en een overgroot meerderheid in het Parlement bezit.

Maar ook bij een wijziging, ja zelfs een geheele vernietiging der Conventie en een terugkeer tot het Tractaat van Zand-rivier, waaraan ik ten zeerste twijfel, blijft GLADSTONE

toch altijd door zijn hoogen leeftijd een man van den dag en iedere verandering komt steeds ten nadeele der Afrikaners. Wanneer hij aftreedt of sterft, doch stellig zoo de conservatieven het bewind in handen krijgen, zal men hen de duim-schroeven aanzetten en aan de bepalingen van welk verdrag ook, de eenzijdigst mogelijke en meest vernederende uitlegging geven.

Aan de eene zijde dus een onhoudbaren toestand, die het land ruineeren zal; aan de andere onwil om de Conventie te wijzigen of wel voortdurende inbreuken op het Tractaat van Zand-rivier, zooals Groot-Britannië dit gewoon is, en de meest onbillijke uitvoering in het verschiet!

Wat kan er anders uit voortspruiten dan een zéér gespannen verhouding, die toeneemt tot de vijandelijkheden op nieuw uitbreken?

Heeft zulks plaats dan mag geen middel onaangewend blijven om de overige staten van Zuid-Afrika in den oorlog tegen Engeland te vereenigen.

Men dient dan overal aanvallend te handelen, krachtige slagen toe te brengen, en, door stoute, snelle bewegingen, zich meester te maken van Natal, dat, als een Kroonkolonie en doortocht verleenende aan de vijandelijke troepen, nimmer onzijdig kan zijn.

Hoe stoutmoediger en doortastender men optreedt, hoe spoediger de andere staten meêgesleept zullen worden. Men moet den oorlog op de krachtigst mogelijke wijze voeren en tot zijn primitief beginsel terugbrengen, waarvan — jammer genoeg! — veel te dikwijls wordt afgeweken, namelijk: de tegenpartij door alle middelen, infamie en noodelooze wreedheid alléén uitgezonderd, met *geweld* dwingen om toe te geven, in het onderhavige geval: een geheel onafhankelijk Zuid-Afrika te erkennen en te eerbiedigen.

Het toebrengen van materiële schade is daartoe een der machtigste hefboomen en zal men dus door het vernietigen

van zijn handel en scheepvaart, Groot-Britannië's meest gevoelige en kwetsbaarste plek, den vijand in de hartader moeten aantasten.

Dit kan op tweeërlei wijze plaats hebben :

Eerstens : Door het uitrusten van vlugge *kruisers*, die zich op* alle zeeën van de Britsche koopvaarders meester maken, ze met de lading als prijzen in onzijdige havens opbrengen, ten voordeele van 's Lands kas en van de bemanning verkoopen, of zoo dit onraadzaam schijnt, met lading en al vernielen : verbranden of doen zinken.

Het spreekt van zelf dat het aankopen, uitrusten en bemannen van dergelijke oorlogsschepen belangrijke sommen eischt, die echter, bij een algemeenen opstand tegen Engeland, gemakkelijk door middel eener buitenlandsche leening, zoo een nationale bezwaren mocht opleveren, gevonden zullen worden, daar de uitslag der worsteling, bij inspanning aller krachten en het brengen der noodige offers, ieder deskundige niet twijfelachtig kan toeschijnen.

Voor het geval dat de oorlog, zooals meest waarschijnlijk is, zich in de eerste tijden tot een der staten, de Transvaal bijvoorbeeld, bepaalt, zal het, vooral in den beginne, moeilijk gaan een groote leening op de Europeesche of Amerikaansche geldmarkt te plaatsen.

Toont men zich alleen tegen Groot-Britannië staande te kunnen houden, waarvan ik, met den ernstigen wil en alle mogelijke voorzorgen tijdig genomen, innig overtuigd ben, of wèl worden de andere staten achtereenvolgens of tegelijk in den strijd betrokken, dat mij evenmin twijfelachtig voorkomt, dan verandert alles weêr ten goede en zullen de gelden weldra ruimschoots toestroomen.

Tweedens : Nemen wij den meest ongunstigen toestand aan, die denkbaar is, namelijk : dat de Transvaal alléén, althans in de eerste tijden, den Engelsche troepen het hoofd moet bieden. Het uitzenden van *oorlogskruisers* wordt in

die omstandigheden, wegens vermoedelijk gebrek aan financiële hulpmiddelen, hoogst bezwaarlijk.

De Regeering zal dan echter haar toevlucht kunnen nemen tot het uitreiken van *kaperbrieven*, dat eveneens in een algemeenen oorlog van Zuid-Afrika tegen Groot-Britannië en wel gepaard met het uitrusten van *oorlogskruisers* dient plaats te hebben.

De kaperbrieven worden naar de oude modellen geheel en al door het Gouvernement der Zuid-Afrikaansche Republiek gereed gemaakt, daarna gezonden aan een ten volle vertrouwenswaardig deskundige in Holland, bijvoorbeeld, die ze in bewaring houdt en op ontvangst van een daartoe vooraf overeengekomen telegram van het nationaal bewind, alleen aan zulke personen uitreikt, welke bij hun aanvraag dit vertrouwen verdienen en „bona fide” in staat geacht mogen worden de voorgenomen plannen te kunnen uitvoeren. Het uitvaardigen van zulke kaperbrieven kost het Land niets. De gelden voor het uitrusten en bemannen der schepen zijn geheel ten laste der ondernemers, terwijl, als een gevolg van dien, de gemaakte prijzen eveneens geheel ten hunnen voordeele komen. Zoo ook is het uitsluitend aan hen overgelaten de equipages voor hun *kapers* samentestellen en met onderling goed vinden de soldijen en verdeling van den oorlogsbuit te regelen.

Het voordeel van den staat, die de kaperbrieven uitreikt, is hierin gelegen, dat de vijandelijke handel en scheepvaart door de *kapers* zeer bemoeilijkt, zoo niet grootendeels vernietigd worden, daar de onveiligheid waarin zij steeds verkeerden aanleiding geeft, dat assuradeuren geen ladingen of bodems verzekeren willen dan tegen zeer hooge premien, waardoor men den vijand de concurrentie met neutrale en bevriende vlaggen zoo goed als onmogelijk maakt. Op deze wijze wordt Groot-Britannië in zijn wereldverkeer getroffen, hetgeen een der krachtigste middelen oplevert om het groote stoffelijke verliezen toe te brengen en zoodoende tot de erkenning van de onafhankelijkheid te dwingen.

Als bewijs hoe ontzachelijk die verliezen kunnen oploopen, dient dat de Duitschers de schade door de Fransche zee-macht aan hun handel toegebracht, zonder nog de buit gemaakte schepen meê te rekenen, zoolang de laatste Fransch-Duitsche oorlog geduurd heeft, op *een derde millioen francs per dag* begrooten.

Nu werd er om later te melden redenen in dezen oorlog aan weërszijden zelfs geen gebruik gemaakt van de kaapvaart.

De Duitschē handelsvloot meet tegenwoordig 1.344.912 registertons, terwijl de tonnenmaat der Britsche 10 672.421 registertons bedraagt. De eerste is dus ongeveer achtmaal kleiner dan de laatste en toch stegen de verliezen van den Duitschen handel, de opgebrachte schepen niet eens in aanmerking genomen, zooals gezegd, in den oorlog tot het enorme cijfer van een derde millioen francs per dag. Hoe ontzettend zouden de nadeelen voor Groot-Brittannië dan niet worden wanneer talrijke Zuid-Afrikaansche *kruisers* en *kapers* of zelfs de laatste maar alléén, zijn handel en scheepvaart op alle zeeën onveilig maakten? ¹⁾

De reden waarom nòch Frankrijk nòch Duitschland de toevlucht namen tot de kaapvaart ligt in het zoogenaamde moderne oorlogsrecht ter zee.

Hierin werden, evenals voor het beweerde oorlogsrecht te land, in de laatste jaren op verschillende congressen veranderingen voorgesteld en — onnoozel genoeg! — ook door de kleinere staten aangenomen, die hoofdzakelijk strekken, onder het mom der humaniteit, om de groote natiën nog machtiger, de kleine daarentegen nog zwakker te maken.

¹⁾ Men schat de jaarlijksche waarde van den Britschen zeehandel op 800.000.000 pnd. st., terwijl de waarde der Britsche koopvaardij-schepen, die te allen tijde op zee rondzwerfen, ruim 100.000.000 pnd. st. bedraagt.

En dit alles is bijna zonder bescherming, vooral bij het uitbreken van een oorlog, aan de genade van een énergieken vijand overgeleverd!

Zie Captain I. C. R. COLOMB F. R. G. S., F. S. S.: Naval intelligence and protection of commerce in war. London 1881.

De zwakkeren worden, zoo mogelijk, gedwongen ze volgens de letter te eerbiedigen, terwijl de krachtigen, steunende op de macht van het geweld, dit dan alléén doen wanneer hun eigenbelang zulks medebrengt. Men denke hier vooral aan de handelingen der Engelschen tijdens den Transvaalschen oorlog en bij de interventie in Egypte! ¹⁾

Zoo werden bij de Declaratie van Parijs in 1856, de volgende bepalingen voor het oorlogsrecht ter zee vastgesteld:

1°. De kaapvaart is en blijft afgeschaft.

2°. De neutrale vlag dekt de vijandelijke goederen met uitzondering van oorlogscontrabande.

3°. Neutrale goederen, oorlogscontrabande uitgezonderd, mogen niet prijsgemaakt worden onder vijandelijke vlag.

4°. Blokkade om bindend te zijn, moet effectief wezen, dat wil zeggen: gehandhaafd worden door een macht in werkelijkheid voldoende om de gemeenschap met de vijandelijke kust te beletten.

De Vereenigde Staten van Noord-Amerika, begrijpende dat de *vage* beteekenis van het woord *oorlogscontrabande* den machtigen en slechtgezinden — men had hierbij voornamelijk Groot Britannië op het oog — allerlei gelegenheden aanbiedt om door de *wijde mazen* van dit net heen te kruipen en dus eindeloze nadeelen voor hen, die ze *eerlijk* toepassen, kunnen medebrengeu, wenschten de duidelijke en strikte clausule aangenomen te zien: „Geen *particulieren* eigendom en *particuliere* schepen, zelfs onder *vijandelijke vlag*, mogen prijs gemaakt worden”.

Hierin wilden de Europeesche grootmachten, vooral Engeland, om licht verklaarbare redenen — afsnijding van de gelegenheid om de bepalingen ter zijner tijd te ontduiken —

Zie: J. SEYMOUR KEAY, *Spoiling the Egyptians. A tale of shame, told from the Blue Books.* London 1882.

Men denke slechts aan de menschlievendheid der edele Britten in den tegenwoordigen oorlog, vooral bij Elandslaagte! Januari 1900.

niet toestemmen, waarop de Republiek zich geheel van de onderhandelingen terugtrok en de ratificatie der Declaratie weigerde.

Niettegenstaande Groot-Britannië, als de grootste zeevarende en handeldrijvende mogendheid en bijgevolg ook de gemakkelijkst en zwaarst kwetsbare op dit gebied, zich door de vier bepalingen op onevenredige wijze boven de andere bevoordeeld zag, werd de Declaratie — haast onbegrijpelijk! — door al de zeevarende volken, met uitzondering van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en Spanje, aangenomen en maken haar bepalingen dus voor de dwazen, die ze nakomen, deel uit van het vigeerende oorlogsrecht ter zee.

Doch hoe men hierover ook denken moge, zeker kunnen zij nooit verplichtend geacht worden voor Zuid-Afrika, als niet behoorende tot de onderteekenaars der Parijzer Declaratie, terwijl het met het voorbeeld der Vereenigde Staten voor oogen, onzinnig ware te beweren, dat zij gebiedend zijn voor een beschaafde wijze van oorlog voeren, waarop men, naar mijn eigen ervaring, in Zuid-Afrika zulk een hoogen prijs stelt. Trouwens het geheele *feitelijke* oorlogsrecht zou men veeleer samen kunnen vatten in de woorden van den Duitschen Strateeg, Veldmaarschalk von MOLTKE: *Ieder flink man doet in den oorlog alles wat hij noodig oordeelt.*

Het gebruik maken van *kapers* in de worsteling voor zijn goed recht, bevat dus niets wat strijdig is met de voorschriften en beginselen der menschelijkheid en levert in dit opzicht dan ook niet de minste reden voor gemoedsbezwaren op.

Voor het uitrusten en bemannen der *kaperschepen* reken ik hoofdzakelijk op de Hollanders en Noord-Amerikanen, welke beide volken steeds getoond hebben, zoo niet altijd in *macht*, dan toch in *dapperheid* en *kunde*, volmaakt tegen de Britten ter zee te zijn opgewassen.

Het gebruik maken van dit middel eischt bijgevolg van de Transvaalsche Regeering alléén maar het uitschrijven en opzenden der kaperbrieven aan een ten volle vertrouwd des-

kundige in Nederland, waar zij onder strikte geheimhouding blijven berusten tot tijd en wijle uit Zuid-Afrika, per vooraf overeengekomen telegram, machtiging tot het uitreiken verleend wordt.

Het uitrusten van *kruisers* door Zuid-Afrika zelf in een algemeenen oorlog tegen Groot-Britannië, gesteld dat de leening slaagt, waaraan ik niet den minsten twijfel koester, brengt meerdere werkzaamheden meê.

Engeland toch zou onmiddellijk beginnen met de vijandelijke havens te blokkeeren om de toezending van hulptroepen, wapens, krijgs- en mondbehoeften door de met Zuid-Afrika sympathiseerende landen te beletten. Maar wegens de groote uitgestrektheid der zee kust kan men nimmer den toevoer geheel afsnijden.

De blokkade zou dus steeds met goed gevolg door snelle stoomers, met alles waaraan uw land behoefte heeft beladen, verbroken kunnen worden.

Teneinde echter alle mogelijke voorzorgen in acht te nemen, daarbij zoo min doenlijk aan het *geluk* en het *toeval* overlatende, zou Zuid-Afrika zelf, door eigen middelen, in al het noodige aan wapens, vernielingswerktuigen, krijgs- en mondbehoeften moeten kunnen voorzien, waartoe dan ook de oprichting der geschutgieterij, wapen- dynamiet- en kruitfabrieken, waarover ik reeds sprak, zou dienen.

Daar hiermede nu steeds eenigen tijd gemoeid is, zoo ware het raadzaam alvast in vreedestijd den vereischten voorraad van kanonnen, wapens, kruit, dynamiet, torpedo's, vuurpijlen, granaten, patronen, kogels, desgewenscht zelfs den noodigen leeftocht, op te doen en, gelijk de andere landen, in arsenalen en magazijnen te bewaren. Met de *kruisers* zou dit moeilijker gaan. Zij moeten in Europa en Amerika kort voor of tijdens het uitbreken der vijandelijkheden worden aangekocht om, geheimzinnig en plotseling, op alle zeeën tegelijk verschijnende, de Britten door felle slagen te verrassen

en een paniek op het lijf te jagen. Daarvoor is een door en door vertrouwd deskundige noodig. Maar ook de officieren moeten hun aanstellingen van de Regeering ontvangen.

Deze kunnen van te voren voor de verschillende rangen, naar de bestaande Hollandsche modellen, in Zuid-Afrika gereed gemaakt, door het hoofd van den staat geteekend en daarna verzonden worden aan den beproefden vriend in Nederland, waar zij blijven berusten tot de Regeering per overeengekomen telegram tot aankopen, wapenen en bemannen der schepen last geeft. De vertrouwde deskundige zou daarvoor zelf als admiraal der vloot moeten optreden en de in blanco geteekende aanstellingen van commandanten en verdere officieren, na daartoe geschikte mannen gevonden te hebben, met hun namen dienen in te vullen.

Om de *kruisers* met voordeel te kunnen gebruiken, moeten alle bodems op zich zelf in de verschillende wateren ageeren, ten einde door het prijsmaken of vernielen der Britsche koopvaardijvloot, 's vijands handel en scheepvaart zooveel mogelijk afbreuk toe te brengen.

De admiraal is bijgevolg op zee onnoodig, daar de kapitein van ieder schip, behalve in een eskader vereenigd, de hoogste autoriteit aan boord uitmaakt. Hij vertegenwoordigt alzoo de Zuid-Afrikaansche Regeering als opperbevelhebber der zee-macht, geeft orders en instructiën aan de verschillende scheepscommandanten, wijst hen de streken aan waar zij kruisen moeten, benoemt en ontslaat de verschillende officieren, bepaalt de uniformen, organiseert de dienst, draagt zorg voor de betaling der soldijen, verricht kortom al datgene wat voor het slagen der onderneming noodig bevonden wordt, daarbij zich echter steeds op het standpunt plaatsende van nooit of nimmer tot eenige gegronde of billijke klachten aanleiding te geven, dat de wijze van oorlogvoeren strijdig zoude zijn met die welke bij de beschaafde en christelijke volken, als volmaakt wettig en geoorloofd, is aangenomen.

Hiermede heb ik in grove trekken aangewezen hoe een gedeelte van of geheel Zuid-Afrika, in den strijd voor zijn onafhankelijkheid, den oorlog ter zee, met het grootste effect, krachtig zou kunnen benuttigen.

Dragen deze denkbeelden de goedkeuring der Regeering en voornaamste patriotten weg, vinden zij een gunstig onthaal, dan zou ik de plannen nader in bijzonderheden kunnen uitwerken.

Zeeman zijnde, maakte ik het zeewezen tot een onderwerp van speciale studie.

De vroeger gezonden brochures en nevensgaande stukken, van welke ik, als alléén voor de leiders bestemd, stipte geheimhouding verzoek, zullen doen zien, dat ik op hetzelfde terrein in Nederland reeds werkzaam was.

Ik heb Zuid-Afrika lief als een tweede Vaderland en de Hollandsche Afrikaners als onze naaste taal- en stamverwanten.

Ik ben dus, zoowel als voor de Noord- en Zuid-Nederlanders, bereid mijn leven te offeren voor hun vrijheid en onafhankelijkheid.

Ik zou mij zelf aanbieden als admiraal en een beter vertrouwd vriend ware moeilijk te vinden. Maar wanneer geen noodzakelijker plichten mij hier houden, wat zeer onwaarschijnlijk is, dan hoop ik bij de afwerping van het vreemde juk, in den strijd tegen de Britsche overheersching, aan de zijde van het Afrikaansche volk op Afrikaanschen bodem, aan die groote worsteling te komen deelnemen, vooral wanneer het mij, zooals ik hoop en verwacht, door tijdige berichten, mogelijk gemaakt wordt vóór het uitbreken der vijandelijkheden in uw midden te zijn.

Dit voornemen sluit het aankopen, wapenen en bemannen der schepen, het organiseeren en besturen der Zuid-Afrikaansche zeemacht in Europa of Amerika uit.

Maar ik kan en wil in tijd van vrede de zaak voorbereiden en misschien de geschikte mannen vinden, die genegen zijn de plannen ter juister tijd behoorlijk uit te voeren.

De goedkeuring uwer Regeering is daarvoor echter noodig.

Door persoonlijke bezoeken in ons land en Amerika, *moet* en *zal* de zaak natuurlijk zoodanig door mij geregeld worden, dat, mocht er ooit iets van de daarover gevoerde onderhandelingen, die nooit *schriftelijk*, maar alléén *mondeling* zullen plaats hebben, uitlekken en ter oore komen van het Britsche Gouvernement, men nimmer eenig bewijs tegen de Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek in handen krijgt, zoodat ik, als geheel uit eigen beweging handelende, de eenige zal zijn, die deswege gecompromitteerd raakt.

Nadere berichten opzichtsens deze plannen afwachtende, smee ik Gods besten zegen over uw Volk en uw Land af en verblijf met de leuze van den Afrikaner Bond: „Afrika voor de Afrikaners!”

De trouwe en oprechte vriend van beiden:

J. H. ROVERS.

GRONINGEN, Januari 1883.

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Deze Vereeniging tot behartiging van de belangen onzer stamverwanten in Zuid-Afrika, opgericht den 12^{den} Mei 1881, als rechtspersoon erkend bij Koninklijk Besluit van den 9^{den} September 1881 No. 39, stelt zich ten doel om binnen de perken, door de internationale rechtsverhoudingen aangewezen, door alle wettige middelen al datgene te doen, wat strekken kan om:

- 1°. de banden met onze stamgenooten in Zuid-Afrika nauwer toe te halen en in overleg met hen aldaar hulpbronnen voor Landbouw, Nijverheid, Handel en andere stoffelijke belangen te openen en te ontwikkelen of de opening en ontwikkeling daarvan te bevorderen;
- 2°. de publieke opinie zoo ten onzent als in het buitenland over de toestanden in Zuid-Afrika voor te lichten.

Elk streven om bij wijze van propaganda op de zedelijke of godsdienstige gesteldheid der bevolking dezerzijds invloed uit te oefenen, blijft daarbij uitgesloten.

Zij heeft ongeveer 2200 leden in Nederland, enkele in andere Europeesche landen en circa 350 in Zuid-Afrika, en is gevestigd te Amsterdam.

BESTUUR:

Eerelid: Prof. Dr. C. B. SPRUYT.

Mr. H. P. G. QUACK, *Voorzitter*, te Amsterdam.

Mr. J. B. LOMAN, *Penningmeester*, te Amsterdam.

PAUL DEN TEX, *Secretaris*, te Amsterdam.

E. S. LABOUCHERE, te Amsterdam.

Mr. E. J. EVERWIJN LANGE JR., te Amsterdam.

., te Amsterdam.

Ds. M. A. PERK, te Amsterdam.

Mr. J. E. HENNY, te 's-Gravenhage.

Mr. J. P. MOLTZER, te 's-Gravenhage.

Mr. A. VAN NAAMEN VAN EEMNES, te 's-Gravenhage.

Dr. W. H. VAN DE SANDE BAKHUIJZEN, te Utrecht.

Prof. Mr. J. DE LOUTER, te Utrecht.

A. S. VAN REESEMA, te Rotterdam.

Mr. G. VAN TIENHOVEN, te Haarlem.

Jhr. Dr. L. DE GEER, te Velp.
